

UGEOPGAVEN

HVAD ER JOURNALISTIK?

Journalistikkens opgave er først og fremmest at transportere information fra en kilde til en læser om fænomener og begivenheder, som må antages at have en eller anden form for almen interesse.

Journalisten bliver på den måde en slags informationsmægler, som bringer "sælgere" og "købere" af information sammen, næsten på samme måde som en ejendomsmægler. Uden mægleren er det meget lidt sandsynligt, at de to parter ville have fundet hinanden.

Journalistikkens ærinde er virkeligheden, og journalisten skal være "in the truth business", som amerikanerne siger. Målet med journalistik må altid være at afdække en eller anden form for sandhed, ofte en sandhed, som andre prøver at skjule. Ikke sandhed i videnskabelig forstand, men sandhed forstået som den bedst mulige viden, journalisten er i stand til at skaffe sig under de vilkår, han har.

NYHEDSKRITERIERNE

Det er vigtigt at forstå, at mediernes virkelighed ikke er den 'virkelige' virkelighed, men en redigeret virkelighed. Mediernes redigering af virkeligheden handler både om de tildragelser, som overhovedet bliver rapporteret, om de historier, som bliver bragt videre, og om de vinkler, historierne fortælles med, altså hvad journalisten synes, der er det vigtigste ved dem.

Udvælgelsen af nyhederne styres af de såkaldte nyhedskriterier, som er de begrundelser, redaktører og journalister bruger, når de udvælger og vinkler deres historier. Det er meget almindeligt at koge nyhedskriterierne ned til 5, som man underviser i på journalistuddannelserne, og som optræder med forskellig vægt i de forskellige medier:

Væsentlighed: historien skal have grundlæggende betydning for den måde, samfundet fungerer på, eller for mange menneskers vilkår for tilværelsen.

Aktualitet: historien skal beskæftige sig med noget, der er oppe i tiden som et almindeligt samtaleemne. Ofte er det en historie, som cirkulerer i andre medier.

Identifikation: historien skal give læseren mulighed for at finde sig selv i historien, ofte som en følelse af, at "det kunne være mig" eller "bare det var mig" eller "godt det ikke er mig".

Konflikt: historien skal indeholde brudflader, hvor sager eller personer er på kollisionskurs, vante mønstre brydes op eller et problem skal løses.

Sensation: at normalbilledet forstyrres af noget uventet og overraskende, at tingene ikke er, som de plejer at være. Eller sagt mere hverdagsagtigt - historierne skal:

- Være vigtige
- Være interessante
- Være tæt på læseren
- Handle om et problem
- Være overraskende

Hertil kommer, at en historie bliver særlig værdifuld, hvis det er en solo-historie, altså en historie, som ingen andre medier kender til. De fleste historier er nemlig fælleshistorier, fordi de stammer fra telegrambureauerne eller handler om forhold og begivenheder, som alle kender til.

For tv er det ofte afgørende for en historie, at den er båret af gode billeder, og på den måde kan billedmuligheden blive et selvstændigt nyhedskriterium.

Nyhedskriterierne er hverken gode eller dårlige i sig selv. Hvis de bliver brugt godt, fører de til spændende og vigtige historier, som kan være med til at præge tilværelsen for os alle sammen. Hvis de bliver brugt dårligt, fører de til pjat eller til uetiske krænkelser af andre menneskers privatliv eller anseelse.

Nyhedskriterierne kan anvendes til at karakterisere og bedømme de enkelte journalistiske historier, men de kan også bruges til at karakterisere de forskellige medier. De fleste aviser opererer med en eller anden blanding af nyhedskriterierne, men de prioriterer og vægter dem meget forskelligt.

OPGAVER

- Gennemgå dagens aviser og find ud af, hvilke nyhedskriterier, der dominerer forsiderne og nyhedshistorierne inde i avisen.
- Find eksempler på historier, der domineres af flere nyhedskriterier, og historier, der kun domineres af et enkelt.
- Diskutér, hvilke historier i dagens aviser, radio eller tv, der kan siges at være væsentlige.